

Vår saksbehandler: Ingrid Rønning Strand

Vår dato:

Deres dato:

Vår referanse:
2023/251

Deres
referanse:

Innkalling til 4. rådsmøte i faglig råd for naturbruk – 6. juni 2023

Tid: Tirsdag 6. juni 2023

kl. 10.00 – 15:00

Sted: Utdanningsdirektoratet, Schweigaardsgate 15 B, møterom i 3. etg

Part	Innkalt	Forfall
Arbeidsgiver	Marte Gustad Iversen, Spekter (Norges Bondelag) Espen Lynghaug, NHO (Mat og drikke) Kristin Slyngstad, NHO (Skogbrukets landsforening) Bjørn Lauritzen, MEF	Ole Troland, NHO (Sjømat Norge)
Arbeidstaker	Erlend Hansen, LO (Norsk sjømannsforbund) Audun Stautland, Norges Fiskarlag	Karina Veum, LO (Arbeidsmandsforbundet) Endre Lie, LO (Fellesforbundet)
Pedagogisk personell	Bjørn Jensen, Skolenes Landsforbund Trine Merethe Paulsen, Utdanningsforbundet	Henning Bratthammer, Utdanningsforbundet
Annen organisasjon		Inger Anita Smuk, Norske Reindriftsamers Landsforbund
KS	Arne Jostein Vestnor, KS (skoleeier) Bodil Hørlück Berg, KS (skoleeier)	
Elevrepresentant		Alva Mathilde Sunde Gjersøe, Elevorganisasjonen
Sekretariatet	Ingrid Rønning Strand, Udir Markus Stuestøl, Udir	

Dagsorden for møte 4, 2023:

1.4.23 Godkjenning innkalling/dagsorden

2.4.23 Læreplaner i modulstrukturert opplæring

- 3.4.23 Eksamensordning modulstrukturert opplæring
- 4.4.23 Modulstrukturert opplæring – vurdering av enkeltmoduler
- 5.4.23 Vurdere kriterier for utvidelse av ordningen
- PAUSE**
- 6.4.23 Utviklingsredegjørelsen: endelig oppdragsbrev
- 7.4.23 Struktursak: gjenopprettelse av vg3 fiskeredskap
- 8.4.23 Faglig råd gir innspill på analysenotat om gjennomgang av nye lærefag
- 9.4.23 Møtedatoer høst 2023
- 10.4.23 Orienteringssaker
- 11.4.23 Eventuelt

Behandling av sakene

1.3.23 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Referat fra møte godkjennes per e-post og publiseres på sryogfagligerad.no i etterkant av rådsmøtet.

Vedtak: Innkalling og dagsorden godkjent. Fagansvarlig skal begynne med å legge ved lenken til SharePoint-mappen i innkallingen.

2.4.23 Læreplaner i modulstrukturert opplæring

FRNA bes om å gi tilbakemelding på følgende knyttet til [modulstrukturert læreplan i fiske og fangst](#): Saksbehandlere fra Udir redegjorde for arbeidet med modulstrukturerte læreplaner.

Spørsmål til rådene:

1. Kommuniserer modul-navnene godt nok innholdet i modulen, og sammenhengen i læreplanen?
2. Hvilke kriterier skal ligge til grunn for å synliggjøre en anbefalt rekkefølge på modulene dersom det åpnes for dette?
3. Har dere noen forslag til aktuelle høringsspørsmål?

Oppsummering av diskusjon i rådet:

Rådet diskuterte innholdet i læreplanen og rekkefølgen på modulene. Blant annet ble spørsmålet om det er mulig å strukturere læringen slik at man kun jobber med én modul av gangen diskutert. Også erfaringer fra forsøket i Lofoten peker på at det er krevende å skille ut deler av læreplanen på grunn av sammenheng mellom kompetansemålene. Dette gjelder for eksempel kompetansemål knyttet til HMS.

Flere rådsmedlemmer mener det ikke er nødvendig å legge sikkerhetskurs først i en anbefalt rekkefølge på modulene. Dette kurset er obligatorisk for alle som skal om bord i en båt på sjøen. Det er derfor ikke nødvendig å låse modulene til en bestemt rekkefølge. Rådet har ingen kommentarer til spørsmål 1 og 2.

Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer tilbakemelding basert på diskusjonen i rådsmøtet, før fagansvarlig sender tilbakemeldingen til Markus Stuestøl innen 20. juni.

3.4.23 Eksamensordning: modulstrukturert opplæring

Udir ønsker å undersøke om alle deltakere i modulstrukturert opplæring bør gjennomføre en skriftlig eksamen som utformes med grunnlag i vg3-læreplanen i lærefaget – den samme eksamenen som praksiskandidater gjennomfører. Eksamen blir utarbeidet sentralt og sensureres lokalt. En sentralt gitt eksamen vurderes som et hensiktsmessig virkemiddel for å sikre at deltakeren har nødvendig kompetanse til å bestå fagprøven. Etter rådsmøtene i februar fikk vi konkrete tilbakemeldinger om at en skriftlig eksamen tilsvarende praksiskandidateksamen er ønskelig.

Vurderingsordninger for hver enkelt modul sendes på høring med forskrift til opplæringsloven høsten 2023. En eventuell eksamensordning for de modulstrukturerte lærefagene sendes på høring sammen med læreplanene fra 1. september til 24. november 2023. Alle deltakere i modulstrukturert opplæring skal opp til ordinær fag- eller svenneprøve.

[Se utfyllende saksgrunnlag her.](#)

Spørsmål til FRNA:

1. Hvilke fordeler ser dere med å innføre eksamensordning i modulstrukturert opplæring?
2. Hvilke ulemper ser dere med å innføre eksamensordning i modulstrukturert opplæring?

Oppsummering av diskusjon i rådet:

Kort oppsummering av diskusjonen i rådet:

1. Fordeler med å innføre eksamensordning i modulstrukturert opplæring:
 - Eksamen er en god ide for å evaluere underveis, knytte sammen.
 - Disse kandidatene skal ut med samme fagbrev som har samme verdi som de som har tatt ordinært fagbrev. Da er eksamen viktig for å kunne vise at man kan beherske helheten. Mange fordeler for faget, kandidaten og bedriften.
 - Eksamen blir en evaluering av hver enkelt modul, slik at det de har dokumentasjon på at de har tatt modulen.
 - Målgruppen består av minoritetsspråklige voksne med kort botid med svak tilknytning til arbeidslivet. Kan ikke regne med at hovedgruppa for denne ordningen er et lønna arbeidsforhold. Derfor viktig med eksamen for å kunne teste kompetanse før fagbrev.
2. Ulemper med å innføre eksamensordning i modulstrukturert opplæring:
 - En ulempe er om det blir lang ventetid på eksamen
 - Ulempe hvis eksamen får en form som gjør at det blir et hinder. Målgruppen er lite vant til å skrive og bruke digitale hjelpemidler.
 - Går det an å se for seg en muntlig/praktisk eksamen?
 - Eleven er ikke nødvendigvis i bedrift. Målet er lærekontrakt, men voksne er en sammensatt gruppe, for eksempel fengselsinnsatte.
 - Finnes eksempler på dårlige praksiskandidateksamener, denne eksamensordningen må være en bedre.
 - Viktigere å bruke ressurser knyttet til å rigge et lag som har god oppfølging av kandidaten, heller enn å bruke ressursene på en sentralt gitt eksamen.

Vi ber om tilbakemelding før 20.juni. Svar sendes til Erlend.Soberg.Granrud@udir.no og Eirik Bertelsen eib@udir.no

Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer innspill basert på diskusjonen i rådet. Forslaget sendes ut på mail til rådsmedlemmene for godkjenning. Fagansvarlig sender innspillet til saksbehandlere innen 20. juni.

4.4.23 Modulstrukturert opplæring – vurdering av enkeltmoduler

Vi viser til oppdrag 2022-024 Modulstrukturering av opplæring for voksne. Som en del av oppdraget skal Udir utvikle vurderings- og dokumentasjonsordninger for modulene. Alle moduler må være godkjent før den voksne kan meldes opp til fag- eller svenneprøven. Dette omtaler vi som vurdering av enkeltmoduler.

Det er utredet to alternativer for hvordan enkeltmodulene kan vurderes. Begge har fordeler og ulemper. Det er ønskelig at arbeidslivet vurderer konsekvenser av de to alternativene før man går videre med å skrive ut utkast til forskrift.

- Alternativ 1: Enkeltmoduler vurderes med en sluttvurderingsordning
- Alternativ 2: Enkeltmoduler vurderes med en underveisvurderingsordning (Alle voksne skal opp til den ordinære fag- eller svenneprøven)

Vi ønsker å få innspill fra de faglige rådene om mulige konsekvenser av de to foreslåtte ordningene, slik at de to ordningene kan være så opplyst som mulig i høringen.

[Se utfyllende saksgrunnlag med beskrivelse av de to alternativene her.](#)

Spørsmål til faglige rådene:

1. Alternativ 1 Sluttvurdering: Hvilke fordeler og ulemper ser dere forbundet med å bruke sluttvurdering for å vurdere enkeltmoduler?
2. Alternativ 2 Underveisvurdering: Hvilke fordeler og ulemper ser dere forbundet med å bruke underveisvurdering for å vurdere enkeltmoduler?

Oppsummering av diskusjon i rådet:

- Rådet er bekymret for at bedriftene skal gi lærlingene vurdering uten at de har fått opplæringen til dette. Fylkeskommunen gir i dag kun opplæringen i å vurdere om det er behov for mer læring. Her må det settes inn ressurser til kurs osv.
- Sluttvurdering er riktig ordning om man ikke har ressurser til å følge opp/lære opp bedriftene i å vurdere.
- Rådet lener mot alternativ 2, underveisvurdering. Det er viktig for kandidatene å formelt kunne dokumentere at de har bestått modul. Dette forutsetter gode støtteordninger rundt vurderingen. Viktig å legge seg tetttest opp til den ordinære lærlingeordningen.

Frist for tilbakemelding er 20.juni. Svar sendes til [Ole Christian Norumocn@udir.no](mailto:Ole.Christian.Norumocn@udir.no) og [Eirik Bertelsen eib@udir.no](mailto:Eirik.Bertelsen@udir.no)

Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer innspill basert på diskusjonen i rådet. Forslaget sendes ut på mail til rådsmedlemmene for godkjenning. Fagansvarlig sender innspillet til saksbehandlere innen 20. juni.

5.4.23 Innspill til kriterier for valg av ytterligere lærefag som kan modulstruktureres

I forbindelse med oppdragsbrev 2022-024 utformer Udir modulstrukturerte læreplaner for 13 lærefag i videregående opplæring for voksne. I oppdragets trinn 2 er vi også bedt om å vurdere og

anbefale ytterligere lærefag som kan inngå i modulstrukturert opplæring på et senere tidspunkt. [Se utfyllende saksgrunnlag her.](#)

Det gjøres nå et forarbeid hvor det utarbeides noen kriterier som skal ligge til grunn for valg av ytterligere lærefag som egner seg for et modulstrukturert løp. Vi ønsker innspill fra de faglige rådene til hva dere anser som hensiktsmessige kriterier for utvelgelse av lærefag.

Spørsmål til faglige råd: Hvilke kriterier bør ligge til grunn for valg av ytterligere lærefag som egner seg for et modulstrukturert løp? Kriteriene kan dreie seg om fagets størrelse, andel voksne som tar faget, fagets ordinære opplæringsmodell eller annet. Vi ønsker en åpen drøfting av hva rådene anser som hensiktsmessige kriterier.

Oppsummering av diskusjon i rådet:

- Fagets størrelse og andel voksne er viktige kriterier.
- Gartner og landbruk blir nevnt som aktuelle fag for modulstrukturering. Dette er fag som har mange voksne og som er organisert på en annen måte enn ordinær opplæringsmodell, uten læretid. Kan derfor passe bra som fag som deles opp i moduler.
- Nytt kriteriet: arbeidslivets behov for fagarbeidere. Enten nasjonale eller regionale behov.
- Generelt innspill: det er forskjell på arbeider og fagarbeider. Ordningen må ikke bli slik at målet kun er å kvalifisere folk til å få en jobb, det må fremdeles stilles krav til kompetanse og kvalitet i utdanningen.

Frist for tilbakemelding er 20. juni.

Innspillene sendes til Victoria Katharina Solheimsnes: Victoria.Katharina.Solheimsnes@udir.no

Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer tilbakemelding basert på innspill i rådsmøtet. Forslaget sendes ut på mail til rådsmedlemmene for godkjenning. Fagansvarlig sender innspillet til saksbehandlere innen 20. juni.

PAUSE

6.4.23 Utviklingsredegjørelsen: endeling oppdragsbrev

Etter innspill på utkastet til oppdraget i april, mottar de faglige rådene det endelige oppdraget om utviklingsredegjørelsene. [Oppdragsbrevet forblir likt som utkastet, mens det gjøres noen justeringer på spørsmålene som skal besvares i arbeidet med redegjørelsene.](#) Vi understreker at arbeidsdokumentene med spørsmålene er levende dokumenter som kan tilpasses underveis i arbeidet.

Sekretariatet planlegger et lunsj-til-lunsj-seminar og workshop i Oslo-området for alle de faglige rådene i uke 36 med hovedfokus på utviklingsredegjørelsene. I løpet av arrangementet håper vi å oppnå en felles forståelse for oppdraget og å komme i gang med arbeidet i de enkelte rådene.

I juni-møtene er rådene hjertelig velkomne til å begynne så smått med noe oppstartsarbeid – for eksempel å opprette arbeidsgrupper eller liste opp ulike kilder (rapporter, viktige fagmiljøer osv.) som rådet ønsker å benytte seg av i arbeidet.

Vedtak: Rådet startet planlegging av videre arbeid med utviklingsredegjørelsen. Selve arbeidet med utviklingsredegjørelsen setter i gang på seminaret i 7. september. Alle leser rapportene som er lenket til i yrkeskomp.no innen seminaret. AU ser på arbeidsgruppene vi har i dag og om de kan fungere til arbeidet – trenger vi nye inn, oppdatere listene osv.

Andre innspill:

- Arbeidsgruppene bør være inndelt i Vg2- nivå. Det bør opprettes en skoggruppe (MEF og Skogbrukets landsforening), det er mange endringer i skognæringen knyttet til grønn omstilling. Mulig å invitere med NIBIO og NMBU for å bidra i arbeidet.
- Et evet. rådsmøte 6. september kan brukes til faglig påfyll og innspill som forberedelse til arbeidet, gjennom for eksempel skolebesøk og eller besøk av forskere.

7.4.23 Struktursak: reetablering av vg3 fiskeredskapsfaget (saksbehandler kommer kl 13.00)

Udir har mottatt et forslag om å reetablere fiskeredskapsfaget. [Vedlagt er et foreløpig utkast til en utredning av saken.](#)

Et av tiltakene som foreslås er å innføre et nytt vg3 lærefag tilknyttet Vg2 fiske og fangst. Udir ønsker faglig råds innspill til alle deler av utredningen, spesielt på de foreslåtte tiltakene.

Frist for tilbakemelding er 23. juni.

Oppsummering av diskusjon i rådet:

- Faglig råd for naturbruk er positive til å knytte et evt nytt lærefag til vg2 fiske og fangst. Dette er et aktuelt lærefag både knyttet til fiske og til oppdrettsnæringen – til havs og på land. Kunnskap om redskap er et etterspurt behov ute på fiskeflåten.
- Det stilles spørsmål ved om det er nødvendig med helheten vg1 naturbruk for dette håndverket. Kan faget modulstruktureres og fylle et kompetansenivå tilsvarende andre fag- og svennebrev?
- Innspill om å få på plass intensjonsavtaler med potensielle lærebedrifter. Bransjen og næringen sier de er interessert, men er det representativt?
- Tips: ta kontakt med bransjeorganisasjonen for den havflytende fiskeflåten. Fiskebåt, Marint kompetansesenter, Kystfiskeflåten fiskerlag, Lerøy havfisk.

Vedtak: Fagansvarlig formulerer tilbakemelding basert på diskusjonen i rådsmøtet. FRNA-AU godkjenner svaret, før fagansvarlig sender tilbakemelding til Udir innen 23. juni.

8.4.23 Faglig råd gir innspill på analysenotat om gjennomgang av nye lærefag

Utdanningsdirektoratet er bedt om å levere et analysenotat om gjennomgang av læreplasser i nye lærefag. Notatet har de siste årene omfattet syv lærefag, opprettet og innført fra 1.1.2010-5.4.2022. Årets analyse bygger på de fire foregående analysene, i tillegg til at 18 nye lærefag er lagt til i analysen. Disse har blitt opprettet i forbindelse med fagfornyelsen. [Se mer info her.](#)

Før vi sender notatet til Kunnskapsdepartementet ønsker vi imidlertid å orientere dere om at dette notatet blir oversendt, og gi dere mulighet til å legge inn informasjon dere har tilgjengelig om fagene. Vi ber dere derfor om å gjøre en vurdering av situasjonen i fagene som er tilknyttet deres utdanningsprogram.

[Dere finner info om deres fag vedlagt.](#) Vi tar imot innspill og kommentarer fram til og med **fredag 16. juni**. Fint at dere opplyser kilder dere bruker for å besvare denne henvendelsen.

Spørsmålene er som følger:

1. Har dere kommentarer til tekstene om deres fag?
2. Samsvarer forventet antall læreplasser med antall søkere og nye kontrakter i faget?
3. Kjenner dere til utviklingstrekk i bransjen som vil påvirke etterspørselen etter fagbrevet?

Vedtak: AU og fagansvarlig formulerer tilbakemelding basert på innspill i rådsmøtet. Fagansvarlig sender inn tilbakemelding innen 16. juni.

9.4.23 Møter høsten 2023

- Uke 36: 6. september 13.00-15.00 (kort møte, avhengig av saksbyrden).
- Uke 38: 20. september 10.00-15.00 (fysisk møte, NHO).
- Uke 48: 28. november 11.00-14.00 (kort møte, avhengig av saksbyrden).
- Uke 49: 7. desember 10.00-15.00 (fysisk møte + julemiddag).

Andre møter høsten 2023:

- Seminar om halvgått løp og utviklingsredegjørelsene for alle faglige råd: 7.-8. september, Oslo.
- Felles høringskonferanse (FR-AU) om forskrift: 26. oktober, fysisk møte.

Vedtak: Rådet vedtar datoer for rådsmøter høsten 2023. Fagansvarlig kaller inn til møtene før sommeren.

10.4.23 Orienteringssaker:

- **Kompetansepakker - Introduksjon (kortversjon) til nye læreplaner for lærebedrifter og prøvenemnder**

Til sommeren lanseres en ny kompetansepakke om fagopplæringen (kortversjon), som gir en praktisk introduksjon til hva nye læreplaner innebærer for lærebedrifter og prøvenemnder.

Pakken inneholde en rekke nye filmer som viser eksempler på samtaler mellom instruktører, faglig ansvarlige, lærlinger/kandidater og prøvenemnder, og har også en samling med maler og verktøy til fri bruk for lærebedrifter, prøvenemnder, opplæringskontor, fylkeskommuner og andre som er involvert i fagopplæringen.

Det vil ta 2-3 timer å gå igjennom kompetansepakken. For de som ønsker å gå dypere inn i et eller flere tema, anbefales de to kompetansepakkene «Nye læreplaner for lærebedrifter» og «Nye læreplaner for prøvenemnder».

- **FR-AU orienterer om status i saken om eventuelle endringer i vg3 landbruk**

Vedtak: Sakene tas til orientering.

11.4.23 Eventuelt